

Paskaidrojuma raksts un domes priekšsēdētāja ziņojums

Mārupes novada pašvaldības budžets 2023.gadam sastādīts saskaņā ar likuma "Par valsts budžetu 2023.gadam" projektu un tajā iekļautajiem aprēķiniem un pašvaldības institūciju sniegtajiem priekšlikumiem.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma nosacījumiem, Mārupes novada pašvaldības administratīvo teritoriju veido Babītes pagasts, Mārupes pagasts un Salas pagasts.

Mārupes novada pašvaldības ekonomiskā un sociālā situācija

Mārupes novada pašvaldība ir viena no Pierīgas teritorijas pašvaldībām, kas atrodas nemītīgā izaugsmē un attīstībā. Šeit notiek intensīva dzīvojamās un darījumu teritorijas attīstība, bet vienlaikus teritorijā saglabājas lauksaimniecības platības, mežu, purvu un ūdeņu teritorijas, kas kopumā veido 347,02 km².

Novadā turpina pieaugt iedzīvotāju skaits. 2023.gada 1.janvārī dzīves vietu deklarējuši Mārupes pagastā 7 900 iedzīvotāji, Babītes pagastā 11 860 iedzīvotāji, Salas pagastā 1 543, Mārupes pilsētā 18 416 iedzīvotāji, kas kopā ir **39 719** iedzīvotāji, salīdzinājumā ar 2022.gada 1.janvārī reģistrētajiem 38 215 iedzīvotājiem. Tomēr šis rādītājs objektīvi neatspoguļo faktiski dzīvojošo iedzīvotāju skaitu novadā, jo pēdējos gados uzceltajās savrupmājās cilvēki dzīvo, bet dzīvesvieta deklarēta citā administratīvajā teritorijā.

Pašvaldības galvenā prioritāte ir bērni un jaunieši un līdz ar to izglītības joma, jo reizē ar intensīvo apdzīvoto vietu paplašināšanos novadā strauji palielinājās iedzīvotāju skaits, īpaši jaunu ģimeņu ar bērniem. Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) datiem, Mārupes novadā 60,2 % no iedzīvotājiem ir vecuma grupā no 19 līdz 64 gadiem. Bērni un jaunieši līdz 18.gadiem ir 30,3% no kopējā iedzīvotāju skaita. 2022.gadā Mārupes novadā dzīves vieta deklarēta 447 jaundzimušajiem bērniem, bet reģistrēti 222 mirušie iedzīvotāji.

2023.gada 1.janvārī Nodarbinātības valsts aģentūrā kā darba meklētāji reģistrēti 589 iedzīvotāji, kas ir 2,6 % no darba spējīgiem iedzīvotājiem un šis rādītājs ir zemākais valstī.

Latvijā 2022. gada laikā bija vērojama ekonomiskās attīstības palēnināšanās. 2022. gada pirmajos mēnešos ekonomikā vēl bija vērojams pieaugums, pakāpeniski atgūstoties no Covid-19 krīzes, tomēr jau gada 2. ceturksnī ģeopolitisko un nelabvēlīgo ekonomisko procesu rezultātā (Krievijas Federācijas izraisītais bruņotais konflikts Ukrainā) pieauga elektrības, apkures izmaksas, būtiski ietekmēja būvniecības procesu, kavējās izejmateriālu piegādes. Inflācija vasaras mēnešos sasniedza un pat pārsniedza 20 %, turpinājās ražotājucenu un būvniecības izmaksu pieaugums. Lai ierobežotu straujo cenu pieaugumu, valstu centrālās bankas uzsāka aktīvu procentu likmju palielināšanu, sadārdzinot finanšu resursu piesaisti attīstības projektu īstenošanai.

2022.gadā pašvaldības būvvaldē akceptēti 1035 dažāda veida būvniecības/pārbūves ierosinājumi, pieņemtas ekspluatācijā 395 ēkas. 2022.gadā apstiprināti 14 detālplānojumi un 86 zemes ierīcības projekti, izsniegtas atļaujas 24 detālplānojumu izstrādei un 81 zemes ierīcības projektu izstrādei.

Mārupes novada pašvaldības budžets 2023.gadam sastāv no pamatbudžeta, kuru veido ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas daļas, un Ziedojumu un dāvinājumu budžeta. Pašvaldība ir ņēmusi vērā visu nozaru intereses un centusies sabalansēt pieejamos finanšu līdzekļus tā, lai nodrošinātu uzlabojumus sabiedrībai svarīgās jomās saskaņā ar pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem

2023.gadam (saistošo noteikumu par Mārupes novada pašvaldības 2023.gada budžeta apstiprināšanu 5.pielikums).

Par budžeta prioritārajām jomām 2023. gadā ir noteikta izglītības jomas attīstība, novirzot šim mērķim 48% no plānotajiem izdevumiem (pedagogu atalgojums no janvāra līdz augustam) un sabiedriskās infrastruktūras uzlabošana. Uzsākts darbs pie līdzdalības budžeta ieviešanas, šim mērķim novirzot 291 372 EUR.

Skaitliskā informācija par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem norādīta Mārupes novada pašvaldības saistošo noteikumos „Par Mārupes novada pašvaldības budžetu 2023.gadam”.

Pašvaldība ir biedrs šādās biedrībās (nodibinājumos):

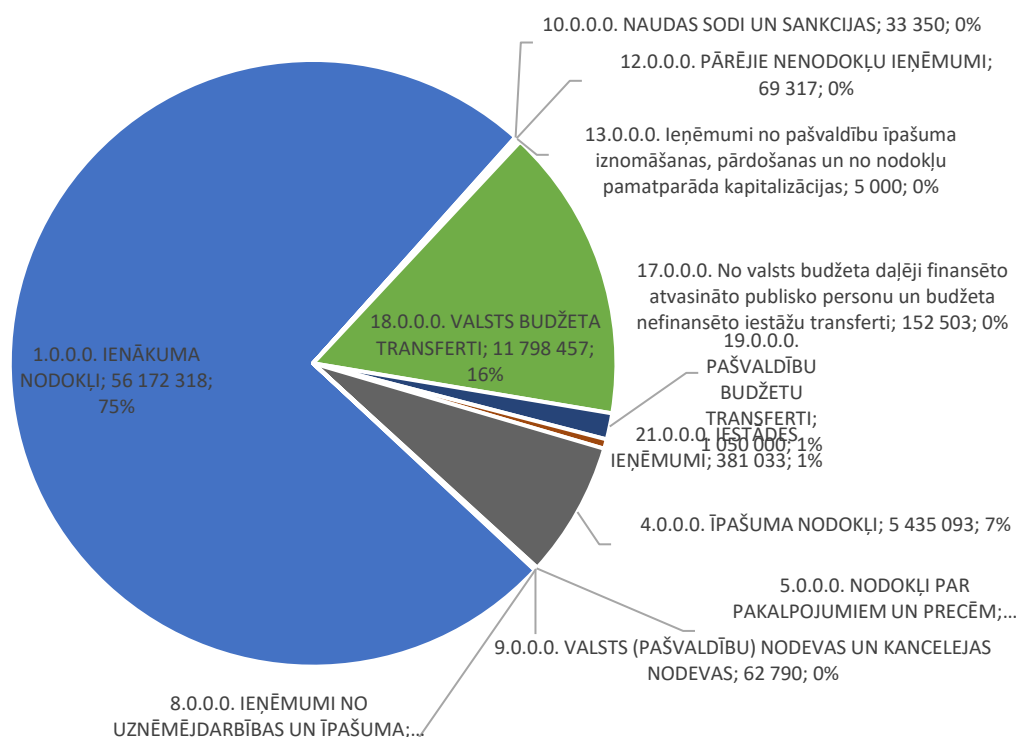
- Biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība";
- Biedrība "Publiskās un privātās partnerības asociācija";
- Latvijas Atkritumu apsaimniekotāju asociācija;
- Pierīgas pašvaldību apvienība;
- Biedrība "Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija";
- Biedrība "Pierīgas partnerība";
- Biedrība "Latvijas Personāla vadības asociācija";
- Biedrība „Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija”;
- Biedrība "Pierīgas tūrisma asociācija";
- Sociālo dienestu vadītāju apvienība;
- Dzimtsarakstu nodaļu darbinieku asociācija;
- Latvijas vieglatlētikas savienība;
- Latvijas basketbola savienība;
- Latvijas riteņbraukšanas federācija;
- Latvijas futbola federācija;
- Latvijas florbola savienība;
- Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienība "RĪGAS METROPOLE".

Mārupes novada pašvaldības 2023. gada budžeta ieņēmumu plāns

Budžeta ieņēmumi plānoti **75 230 061 EUR** kopsummā, tos veido nodokļu ieņēmumi, nenodokļu ieņēmumi (no uzņēmējdarbības, nodevām, sodiem un sankcijām), pārējie nenodokļu ieņēmumi (no pašvaldības īpašuma iznomāšanas, pārdošanas un no nodokļu pamatparāda kapitalizācijas), ieņēmumi no iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi, kā arī transferti (mērķdotācijas, kas tiek saņemtas no atsevišķām ministrijām, kā arī ES fondu finansēto projektu).

Pašvaldības pamatbudžeta kontu atlikums uz 2023.gada 1.janvāri ir 16 084 733 EUR.

Mārupes novada pašvaldības 2023.gada budžeta ieņēmumi

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) prognoze 2023.gadam ir 56 172 318 EUR jeb 75% no ieņēmumiem. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu faktiskā izpilde šajā gadā būs atkarīga no darba samaksas un nodarbinātības dinamikas, kā arī valsts nodokļu politikas. Pēc Finanšu ministrijas prognozēm vidējā darba samaksa Latvijā 2023. gadā palielināsies par 7,5 %, bet nodarbinātība samazināsies par 0,2 %.

Nekustamā īpašuma nodokļa prognoze par zemi – 2 754 896 EUR, par ēkām – 1 578 871 EUR, par mājokļiem un inženierbūvēm – 711 326 EUR. Kopā ar plānotiem ieņēmumiem par iepriekšējo gadu parādiem ir 5 435 093 EUR jeb 7% no ieņēmumiem. **Mērķdotācijas** (valsts budžeta transferti) pašvaldības budžetā paredzētas 11 798 457 EUR jeb 16 % no ieņēmumiem apmērā. Lielāko mērķdotāciju daļu saņem izglītības nozare pedagogu atlīdzības segšanai. 2023.gadā mērķdotācija pedagogiem paredzēta līdz mācību gada beigām. Budžetā iekļauti transferti vispārējās izglītības, interešu izglītības un pirmsskolas izglītības pedagogu atlīdzībai 6 855 992 EUR apmērā, mūzikas un mākslas jomā - 440 666 EUR apmērā. Valsts transferti izglītības jomā paredzēti skolēnu no 1. līdz 4. klasei ēdināšanai 575 598 EUR. Sociālajā jomā mērķdotācijas paredzētas asistentu pakalpojumu nodrošināšanai, audžuģimeņu finansēšanai, mājokļa pabalstam, Sociālās aprūpes centru pakalpojumu segšanai, kopumā ieņēmumi šajā jomā plānoti 812 056 EUR apmērā. Valsts budžeta transferti ietver arī plānoto struktūrfondu finansējumu, kuri 2023.gadā plānoti 2 025 121 EUR apmērā, kā arī atbalstu energoresursu cenu samazināšanai un atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem.

Pašvaldības budžetu transferti plānoti 1 050 000 EUR apmērā, kas ir finansējums no pašvaldību savstarpējiem norēķiniem par citā pašvaldībā deklarētu izglītojamo mācībām Mārupes pašvaldības izglītības iestādēs.

Iestāžu ieņēmumi 381 033 EUR apmērā veidojas no maksas pakalpojumiem un citus pašu ieņēmumiem, ko veido ieņēmumi no mācību maksas Mārupes mūzikas un mākslas skolā, Babītes mūzikas skolā, līdzmaksājumiem Mārupes sporta centrā un

Babītes sporta kompleksā, kā arī ieņēmumiem par iestāžu sniegtiem pakalpojumiem, nomas maksām. Finansējums 2023.gadā plānots mazākā apmērā, jo sporta jomā plānots ieviest izmaiņas veidojot sporta skolu, izmaiņu ieviešana ir procesā, bet jau no 1.apriļa tiek atcelts vecāku līdzfinansējumu interešu izglītības īstenošanā Mārupes sporta centrā un Babītes sporta kompleksā.

Valsts un pašvaldības nodevas 2023.gadā plānots saņemt 62 790 EUR apmērā.

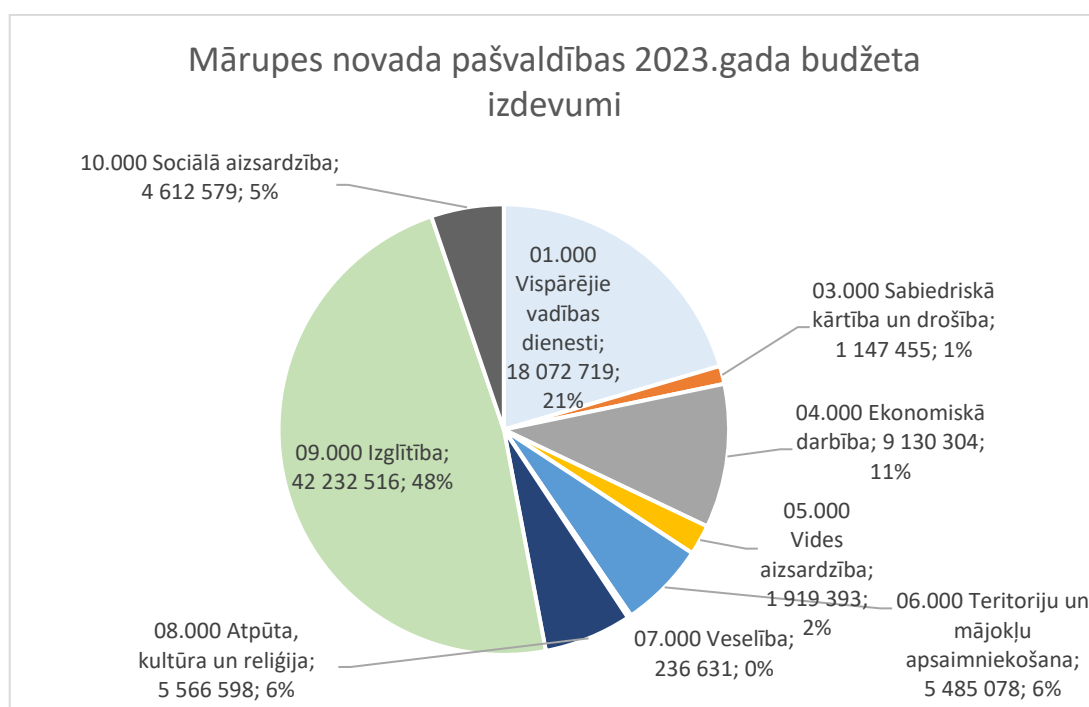
2023.gadā Dabas resursu nodoklis plānots 70 000 EUR apmērā.

Ieņēmumu daļā plānoti arī citi ieņēmumi ar nelielu finanšu ietilpību, tādēļ sīkāk paskaidrojuma rakstā netiek atrunāti.

Mārupes novada pašvaldības 2023. gada budžeta izdevumu plāns

Mārupes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi tiek novirzīti pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai – izdevumiem no budžeta finansēto iestāžu uzturēšanai, investīciju projektu finansēšanai un līdzfinansējumam Eiropas Savienības fondu projektu apguvei.

2023.gada budžeta izdevumi plānoti **88 403 273 EUR** apmērā.

Vispārējie valdības dienesti

Izdevumi plānoti 18 072 719 EUR apmērā jeb 21 % no kopējiem izdevumiem. Lielākais finanšu apmērs paredzēts iemaksai pašvaldību izlīdzināšanas fondā, iemaksu aprēķina Finanšu ministrija saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Izdevumi ietver:

- Iemaksai pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā 12 423 041 EUR jeb 14% no budžeta izdevumiem ;
- Pašvaldības Centrālajai pārvaldei (līdz reorganizācijai Centrālā administrācija un Babītes un Salas pagasta pārvalde), 3 782 435 EUR (jeb 4% no kopējiem izdevumiem);
- Pašvaldības aizņēmumu darījumi (procenti un apkalpošanas maksa) Valsts kasei 883 925 EUR (jeb 1% no kopējiem izdevumiem);
- Domes deputātu darba nodrošināšanai 604 862 EUR, tai skaitā deputātu atlīdzībai 467 881 EUR (jeb 0.5% no kopējiem izdevumiem).

- Pašvaldības līdzekļi neparedzētiem gadījumiem 378 456 EUR (0.4% no kopējiem izdevumiem).

Sabiedriskā kārtība un drošība

Izdevumi plānoti 1 147 455 EUR apmērā jeb 1% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Izdevumi paredzēti Mārupes novada pašvaldības policijas darbības veikšanai, nodrošinot policijas klātbūtni iedzīvotāju drošībai 24 stundu darba režīmā, nodrošinot pastāvīgu informācijas pieņemšanu no iedzīvotājiem, profilaktisko darbu ar nepilngadīgām personām un izbārumus uz pārkāpumu vietu. 2023.gada budžetā iekļautas investīcijas, kas paredz turpināt video novērošanas sistēmas pilnveidošanu.

Ekonomiskā darbība

Izdevumi plānoti 9 130 304 EUR apmērā jeb 11% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Izdevumi ietver:

- Būvvaldes darba nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu 446 080 EUR apmērā;
- Pašvaldības autoceļu un ielu uzturēšanai un būvniecībai nepieciešamo finansējumu 8 603 085 EUR apmērā, kas ietver: ielu un ceļu uzturēšanai 2 729 095 EUR, ielu un ceļu programmas īstenošanu 4 337 619 EUR, kā arī Latvijas atveseļošanas un noturības mehānisma projektu īstenošanai paredzēto finansējumu reģionāla mēroga velo infrastruktūras un gājēju infrastruktūras izveidei 1 084 783 EUR, kā arī citu investīciju projektu īstenošanai nepieciešamo finansējumu saskaņā ar investīciju plānu (saistošo noteikumu 5.pielikums);
- Tūrisma funkcijas nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu 81 139 EUR apmērā, kas ietver dabas taku izbūvi Medema purvā, tūrisma informācijas centra attīstību, informatīvo stendu uzstādīšanu un līdzdarbības līguma finansēšanu amatnieku veikala darbībai.

Vides aizsardzība

Izdevumi plānoti 1 919 393 EUR apmērā jeb 2% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Izdevumi paredzēti vides uzlabošanas un uzturēšanas pasākumu veikšanai, meliorācijas un polderu sistēmu uzturēšanai. Meliorācijas sistēmu pārbūvei saskaņā ar investīciju plānu novirzīti 422 000 EUR. Dabas resursu nodokļu finansējums 50 000 EUR apmērā tiek novirzīts arī uz kanalizācijas pieslēgumu izbūves veicināšanu.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana

Izdevumi plānoti 5 485 078 EUR apmērā jeb 6% no kopējiem pašvaldības izdevumiem, t.sk.:

- Teritorijas attīstībai 650 769 EUR apmērā, kas paredzēti Attīstības un plānošanas pārvaldes darbības nodrošināšanai un investīciju projektu īstenošanai. Savukārt 109 946 EUR paredzēti Centrālās administrācijas (pēc reorganizācijas Centrālās pārvaldes) budžetā Attīstības nodaļas darba nodrošināšanai janvāra, februāra un marta mēnešiem un jau īstenotās Granta programmas konkursa īstenošanai.
- Ielu un ceļu apgaismošanai 2 229 224 EUR Pašvaldības īpašumu pārvaldes budžetā, kas ietver apgaismojuma nomaiņu Mārupes novada publiskajās teritorijās gan Mārupes, gan Babītes, gan Salas pagastos, piesaistot EKII projektu finansējumu 1 000 000 EUR apmērā, gan jaunu elektropieslēgumu izbūvi Tīraines un Skultes ciemos saskaņā ar detalizēto informāciju investīciju plānā (saistošo noteikumu 5.pielikums);

- Pašvaldības īpašuma pārvaldes funkciju nodrošināšanai un investīciju plāna īstenošanai 2 605 085 EUR.

Veselības aizsardzība

Izdevumi plānoti 236 631 EUR apmērā, veselības pieejamības nodrošināšanai, remontdarbu veikšanai ārstniecības iestādēs, no kuriem 219 095 EUR plānoti Skultes ciema doktorāta izbūvei.

Atpūta, kultūra, sports un reliģija

Izdevumi plānoti 5 566 598 EUR apmērā jeb 6% no kopējiem pašvaldības izdevumiem, t.sk.:

- 421 711 EUR Centrālās bibliotēkas (ar filiālēm) darbības nodrošināšanai;
- 1 658 711 EUR Mārupes kultūras nama, Kultūrizglītības centru Babītē un Vietvalžos darbības nodrošināšanai un kultūras pasākumu nodrošināšanai;
- 3 486 176 EUR Mārupes sporta centra un Babītes sporta kompleksa darbības nodrošināšanai un sporta pasākumu īstenošanai, sportistu un atsevišķu sporta veidu finansiālam atbalstam.

Izglītība

Izdevumi plānoti 42 232 516 EUR apmērā jeb 48% no kopējiem pašvaldības izdevumiem, t.sk.:

- 9 855 978 EUR pašvaldības pirmsskolas izglītības programmas īstenošanas nodrošināšanai
- 1 108 276 EUR pašvaldības sākumskolas izglītības programmu (t.sk. speciālo programmu) īstenošanai
- 17 254 932 EUR pašvaldības vidusskolu un pamatskolu darbības nodrošināšanai
- 2 169 557 EUR pašvaldības profesionālās ievirzes izglītības nodrošināšanai
- 11 843 773 EUR izglītības papildus pakalpojumu nodrošināšanai, tajā skaitā Izglītības pārvaldes darbības nodrošināšana, privāto izglītības iestāžu līdzfinansēšana un aukļu pakalpojumu sniegšana novadā deklarētiem bērniem.

Sociālā aizsardzība

Izdevumi plānoti 4 612 579 EUR apmērā jeb 5% no kopējiem pašvaldības izdevumiem, t.sk.:

- 4 234 999 EUR Mārupes novada pašvaldības sociālā dienesta darbības nodrošināšanai, t.sk., dažādu veidu pabalstiem 2 271 200 EUR,
- 319 114 EUR Mārupes novada pašvaldības bāriņtiesas darbības nodrošināšanai;
- 58 466 EUR Administratīvās komisijas darba nodrošināšanai.

Ieguldījumi kapitālsabiedrībās

2023.gadā pašvaldība plānojsi veikt pamatkapitāla palielināšanu 158 500 EUR apmērā SIA "Babītes siltums" ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu uzlabošanai Babītes pagastā.

Programma turpmākajiem 2 saimnieciskajiem gadiem

Pabeigta Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde. Apstiprināta trīs gadu attīstības programma. 2023.gadā turpinās darbs pie Mārupes novada teritorijas plānojuma un gatavots stratēģiskās ietekmes un vidi novērtējums.

Pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Saskaņā ar noslēgtiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2023.gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 3 532 986 EUR apmērā.

Kopējās uzņemtās saistības (t.sk. galvojumi) ir 47 807 650 EUR. Saistības turpmākajos trīs gados ir plānots atmaksāt 9 678 006 EUR apmērā:

2024.gadā 3 357 625 EUR apmērā;

2024.gadā 3 194 403 EUR apmērā;

2025.gadā 3 125 978 EUR apmērā.

Sakarā ar iedzīvotāju skaita palielināšanos, pašvaldības prioritāte ir izglītības pieejamības nodrošināšana. Investīciju plāns turpmākajiem trīs gadiem paredz jaunu pirmsskolas izglītības iestādes būvniecību Piņķos, gan vispārējās izglītības iestādes būvniecību novada teritorijā, šo projektu īstenošanai plānots ņemt aizņēmumu. 2023.gadā tiks uzsākti vairāki Eiropas Savienības līdzfinansēti projekti, kuriem pašvaldība plāno ņemt aizņēmumus pašvaldības līdzfinansējuma daļas segšanai. 2023.gadā plānots sniegt galvojumus SIA "Babītes siltums" projektu īstenošanai:

- Priežciema un Bebru ciema savienojošā ūdensvada izbūvei 40 796 EUR apmērā;
- Ūdenssaimniecības tīklu paplašināšanai Spuņciemā 2 600 000 EUR apmērā.

Cita informācija, kuru pašvaldības dome atzīst par nepieciešamu

Mārupes novada pašvaldība ir maksātājs pašvaldību izlīdzināšanas fondā. 2023.gadā plānots 12 423 041 EUR apmērā. Pašvaldība vēlas uzsvērt, ja nebūtu jāveic iemaksa izlīdzināšanas fondā, pašvaldība nebūtu spiesta ņemt aizņēmumus Valsts kasē.

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

Andrejs Ence